

द्रोणादयः पर्वताः ममपूर्वेषां सत्रेषु मघवता सह चिताः चयनेन इष्टकास्थाने निवेशिता इत्यर्थः ॥ ८२ ॥ तस्मिन् विख्यातप्रभावे कुले विनीतागुरुभिः शिक्षिता मद्भिर्धेभर्तयसति अप्राप्ते सति नैष्ठिकं ब्रह्मचर्यमेवाश्रित्य संन्यासं कृतवत्यस्मीत्यर्थः ॥ ८३ ॥ सत्रप्रतिच्छन्नाकपटसंन्यासिनी ॥ ८४ ॥ ८५ ॥ ८६ ॥ स्वपक्षपरपक्षयोर्मध्ये वर्गस्था स्वपक्षे पक्षपातेन स्थिता सतीनां ब्रवीमि अपितु त्वद्वितीयार्थं ब्रवीमीति भावः ननु ज्ञाततत्त्वस्य मे किं त्वदीये वाक्यैरित्याशङ्क्याह मुक्त इति नकारो भिन्नक्रमः योनव्यायच्छते मल्लवत् स्वजयार्थं व्यायामं वादश्रमं न करोति यश्च शतौ ब्रह्मणि शाम्यति समुक्तः अतस्तव तत्त्वज्ञस्यापि आदरेण मद्वाक्यश्रवणं युक्तमिति भावः ॥ ८७ ॥ स्वस्य यामैकरात्रवासित्वं बोधयति यथेति ॥ ८८ ॥ ८९ ॥ हेतुमंतियुक्तिमंति अर्थवंति प्रयोजनवंति नाधिजगौ नाधिगतवान् उत्तरं वक्तुं न समर्थो बभूवेत्यर्थः एतेन गार्हस्थ्ये मु

द्रोणश्च शतशृंगश्च क्रद्धारश्च पर्वतः ॥ मम सत्रेषु पूर्वेषां चिता मघवता सह ॥ ८२ ॥ साहं तस्मिन् कुले जाता भर्तयसति मद्भिर्धे ॥ विनीता मोक्षधर्मेषु च राम्ये कामु निव्रतं ॥ ८३ ॥ नास्मि सत्रप्रतिच्छन्नानपरस्वापहारिणी ॥ न धर्मसंकरकरी स्वधर्मे स्मिधृतव्रता ॥ ८४ ॥ नास्थिरा स्वप्रतिज्ञायां नासमीक्ष्य प्रवादिनी ॥ नासमीक्ष्या गता चेह त्वत्सकाशं जनाधिप ॥ ८५ ॥ मोक्षे ते भाविता बुद्धिं श्रुत्वा हं कुशलैः पिणी ॥ तव मोक्षस्य चाप्यस्य जिज्ञासार्थमिहागता ॥ ८६ ॥ नवर्गस्था ब्रवीम्येतत्स्वपक्षपरपक्षयोः ॥ मुक्तो व्यायच्छते यश्च शतौ यश्च न शाम्यति ॥ ८७ ॥ यथा शून्ये पुरागारे भिक्षुरेकां निशां वसेत् ॥ तथा हं त्वच्छरीरे स्मिन्निमां वत्स्यामि शर्वरी ॥ ८८ ॥ साहं मानप्रदानेन वागातिथ्ये न चार्चिता ॥ सुता सुशरणं प्रीता श्वोगमिष्यामि मैथिल ॥ ८९ ॥ भीष्म उवाच इत्येतानि सवाक्यानि हेतुमंत्यर्थं वंति च ॥ श्रुत्वानाधिजगौराजा किंचिदन्यदतः परं ॥ ९० ॥ इति श्रीमोक्षोपनिषत्सु लभाजनकसंवादे विंशत्यधिकत्रिंशततमोऽध्यायः ॥ ३२ ॥ युधिष्ठिर उवाच कथं निर्वेदमापन्नः शुको वैयासकिः पुरा ॥ एतदिच्छाम्यहं श्रोतुं परं कौतूहलं हि मे ॥ १ ॥ अव्यक्तव्यक्ततत्त्वानां निश्चयं बुद्धिनिश्चयं ॥ वक्तुमर्हसि कौरव्ये देवस्याजस्य याकृतिः ॥ २ ॥

संन्यास ॥ ४३ ॥ इति श्रीमहाभारते शांतिः ॥ मोक्षोपनिषत्सु लभाजने विंशत्यधिकत्रिंशततमोऽध्यायः ॥ ३२ ॥ ॥ १ ॥ ॥ १९० ॥ इति श्रीमहाभारते शांतिः ॥ १९० ॥ त्रिदुर्लभाऽतः संन्यास एव श्रेयानिति सुलभा मतमेव सिद्धांत इति दर्शितं ॥ १९० ॥ निर्वेदे राग्यसंन्यासे मुख्यं विशेषणं यदहरेव विरजेत्तदहरेव प्रव्रजेदिति श्रुतेः ॥ १ ॥ अव्यक्तं कारणं व्यक्तं कार्यं तत्त्वतः योरनारोप्य श्रेष्ठमुक्त्वा तद्वर्मान् शुक्लचरितेनैव दर्शयति प्रश्नोत्तरमुखेन कथमित्यादिना निर्वेदे राग्यसंन्यासे मुख्यं विशेषणं यदहरेव विरजेत्तदहरेव प्रव्रजेदिति श्रुतेः ॥ १ ॥ अव्यक्तं कारणं व्यक्तं कार्यं तत्त्वतः योरनारोप्य श्रेष्ठमुक्त्वा तद्वर्मान् शुक्लचरितेनैव दर्शयति प्रश्नोत्तरमुखेन कथमित्यादिना निर्वेदे राग्यसंन्यासे मुख्यं विशेषणं यदहरेव विरजेत्तदहरेव प्रव्रजेदिति श्रुतेः ॥ १ ॥ अव्यक्तव्यक्ततत्त्वानां निश्चयं बुद्धिनिश्चयं ॥ वक्तुमर्हसि कौरव्ये देवस्याजस्य याकृतिः ॥ २ ॥